

РЕШЕНИЕ

№ 100

гр. София, 27.02.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 1-ВО НАКАЗАТЕЛНО

ОТДЕЛЕНИЕ, в публично заседание на седемнадесети февруари през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Румен Петров

Членове: Светла Букова
Виолета Магдалинцева

при участието на секретаря Марияна Кр. Петрова в присъствието на прокурора А. В. Г. като разгледа докладваното от Светла Букова Наказателно дело за възобновяване ВКС № 20258002200035 по описа за 2025 година

Производството по делото е образувано по реда на чл.422, ал.1, т.4 от НПК въз основа на постъпило искане от главния прокурор на Република България за възобновяване на внохд № 3947/2017 г. на Софийски градски съд. Иска се отмяна на постановеното решение в частта му, с която е потвърдена присъда на СРС по нохд № 20274/2014 г. по отношение на отхвърления граждански иск на Д. Д. К. срещу подсъдимия К. Д. Т. за причинени имуществени вреди и делото да се върне за ново разглеждане в тази му част от друг състав на въззивния съд.

В подкрепа на искането за възобновяване се излагат доводи за наличието на основанията по чл.422, ал.1, т.4 от НПК, тъй като с решение на Европейския съд по правата на човека /ЕСПЧ/ по делото „К. срещу България“ /жалба № 18269/18/ от 28.11.2023 г., влязло в сила на 28.02.2024 г. е установено нарушение на чл.4 от Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи /ЕКЗПЧОС/, имащо съществено значение за посоченото наказателно производство по нохд № 20274/2014 по описа на СРС. Поставен е акцент върху приетото в решението, че правата на жертвите от трафик на хора в международните актове, както и обявеният противоконституционен характер на чл.329, ал.1 от НК, не позволяват да се приеме като достатъчно основание за отказ за присъждане на обезщетение простото позоваване на неморалния характер на доходите на жалбоподателката. Сочи се също, че с отхвърлянето на иска срещу трафиканта й, според ЕСПЧ не се постига справедлив баланс между нейните права по чл.4 от КЗПЧОС и интересите на обществото. В тази връзка е отбелязано, че възобновяването на производството и повторното разглеждане на

делото на национално равнище би представлявало подходящо средство за отстраняване на имуществените последици от нарушението.

В съдебно заседание искането се поддържа от представителя на Върховна прокуратура по изложените в него съображения.

Осъденият К. Т. и защитникът му молят искането да не се уважава, тъй като претендираните като обезщетение суми не биха могли да бъдат доказани по размер и това прави безпредметно възобновяване на производството в тази му част.

Върховният касационен съд, като обсъди искането, съображенията на страните и извърши проверка в рамките на наказателното производство, прие следното:

С присъда от 12.01.2017 г. по нохд № 20274/2014 г. на СРС, 18 с-в К. Д. Т. е признат за виновен в това, че в периода от неустановена дата през м. април 2012 г. до 15.02.2013 г. на различни места в с. Новачене, общ. Ботевград при продължавано престъпление е набирал, приел и транспортирал Д. Д. К. с цел да бъде използвана за развратни действия, независимо от съгласието ѝ, поради което и на основание чл.159а, ал.1, вр. чл.26, ал.1 от НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от три години, чието изпълнение е отложено по реда на чл.66, ал.1 от НК за срок от пет години, както и глоба в размер на 4 хил. лв. Постановено е в рамките на изпитателния срок спрямо подсъдимия да се изпълнява пробационна мярка по чл.42а, ал.2, т.4 НК - „включване в курсове за професионална квалификация, програми за обществено въздействие“. С присъдата на основание чл.45 от ЗЗД подс. Т. е осъден да заплати на Д. К. обезщетение за неимуществени вреди от престъплението в размер на 8 хил. лв., като е отхвърлена предявената от нея претенция за обезщетение за имуществени вреди от деянието.

Присъдата е атакувана от гражданския ищец К. пред въззивния съд в частта ѝ относно отхвърления граждански иск за причинени имуществени вреди, като с решение № 1328 от 05.12.2017 г. на СГС, 9 въззивен състав по внохд № 3947/2017 г. същата е потвърдена.

С решение на ЕСПЧ от 28.11.2023 г., по жалба № 18269/18 на Д. К. срещу България, станало окончателно на 28.02.2024 г., е постановено, че е налице нарушение на член 4 от ЕКЗПЧОС, присъдени са обезщетение за неимуществени вреди на жалбоподателката, разходите за адвокат и разноски в производството. Претенцията за справедливо обезщетение за имуществени вреди е отхвърлена, тъй като е прието, че липсва убеденост относно наличието на достатъчно пряка причинно- следствена връзка между тях и установеното по делото нарушение на чл.4 от Конвенцията. Независимо от това, обаче е отбелязано, че с оглед естеството на нарушението, възобновяването на националното производство и повторното разглеждане на делото по принцип би представлявало подходящо средство за отстраняване на имуществените последици от нарушението.

Депозираното от главния прокурор на РБ искане за възобновяване на производството по внохд № 3947/17 г. на СГС в посочената му част е подадено в срока по чл.421, ал.2 от НПК /с оглед уведомяването за решението с писмо на министерство на правосъдието от 08.11.24 г./ и е допустимо, тъй като се отнася до окончателен съдебен акт, за който не е налице процесуална

възможност за проверка по институционален ред.

Разгледано по същество, искането за възобновяване е основателно по сочените в него доводи, свеждащи се до постановяването на решение на ЕСПЧ, с което спрямо конституираната като граждански ищец по делото Д. К. по нохд № 20274/14 г. по описа на СРС, водено срещу К. Т. за престъпление по чл.159а, ал.1, вр. чл.26, ал.1 НК, е установено нарушение на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи. Решението има съществено значение за делото, тъй като касае извършената от националните съдилища преценка за неоснователност на приетия за съвместно разглеждане граждански иск от К. срещу подсъдимия за присъждане на обезщетение за причинени ѝ от деянието имуществени вреди.

В съответствие с практиката си в процесното решение ЕСПЧ е приел, че правата на жертвите на трафик по смисъла на чл.3, б. „а“ от Протокола от Палермо и чл.4, б. „а“ от Конвенцията за борба с трафика на хора попадат в приложното поле на чл.4 от ЕКЗПЧОС-забрана на робството и на принудителния труд. То включва освен негативните задължения на държавите за въвеждане на изискване за въздържане от подлагането на дадено лице на посочените забранени практики, сред които и трафика на хора, и позитивни задължения за вземане на мерки за защита спрямо жертвите на същите. Конкретно за пръв път е разгледан въпросът дали следва да им се гарантира възможност да претендират обезщетение за пропуснати ползи. Даденият категоричен положителен отговор е основан на съображенията, че мерките, насочени към разследване и наказване на трафика, не биха могли да поправят материалните вреди, вече настъпили за жертвите, нито да подпомогнат възстановяването им от преживяното. От друга страна възможността да претендират обезщетение би допринесла за запазване на достойнството им и намаляване на риска отново да станат жертва на трафиканти, поради което тя трябва да се счита за съществена част от интегрирания отговор на държавата срещу трафика, а обезщетението следва да бъде първостепенно съображение от гледна точка на правата на човека.

На следващо място в обсъжданото решение е прието, че основанията за отхвърляне иска на жалбоподателката - получаване на приходи от проституция в нарушение на чл.329, ал.1 от НК и в противоречие с добрите нрави /т.е. неморалния характер на доходите ѝ/, не могат да се приемат за достатъчни. Това е така, защото К. не е била разследвана за посоченото престъпление, а нормата на чл.329, ал.1 НК впоследствие е обявена за противоконституционна/с Р № 13 от 27.09.2022 г. по к.д. № 8/2022 г. на КС/, а проституцията е разглеждана като форма на експлоатацията на лицата, които я упражняват и като нарушение на човешките им права. Поставен е акцент и върху това, че жалбоподателката не е искала обезщетение за свободно практикувани сексуални услуги, а е претендирала приходите, задържани от трафиканта ѝ и произтичащи от незаконната ѝ експлоатация, с които той се е обогатил неоснователно. В крайна сметка ЕСПЧ заключава, че отхвърлянето на иска ѝ не постига справедлив баланс между нейните права по чл.4 от Конвенцията и интересите на

обществото, независимо от свободата на преценка на държавата.

Естеството на изложените в решението съображения, за да се приемат за нарушени правата на жалбоподателката К. като жертва на трафик, без съмнение обосновава извода, че допуснатото нарушение би могло да бъде отстранено единствено чрез възобновяване на производството в обсъжданата му гражданскоправна част, за да се разгледа иска по фактите, имащи отношение към конкретната претендирана от жалбоподателката сума и за да се изясни дали е пряка причинно-следствена връзка между установеното нарушение и твърдените имуществени вреди. Такова е и изразеното становище в самия съдебен акт като конкретна индивидуална мярка за поправяне на констатираното нарушение на ЕКПЧ.

Обсъденият пропуск успешно би могъл да се отстрани във въззивното производство, което е образувано единствено по жалба на гражданския ищец К., а и с оглед обстоятелството, че тази инстанция, разполага с идентични на първата правомощия. В тази връзка не е основателен аргументът на защитата за невъзможността да се докажат по размер вредите, а оттам и за безпредметното възобновяване на производството. Основните доводи в жалбата на гражданския ищец пред окръжния съд са се свеждали до твърдения за установеност на причинените вреди от престъплението още с доказателствата, събрани в първоинстанционното производство, но същите не са били обсъдени и не са получили отговор по същество, поради приетото формално отсъствие на правно основание за уважаване на иска. Ето защо с новото разглеждане на делото би се извършила проверка на всички предпоставки за основателността на предявения иск по чл.45 от ЗЗД.

Предвид информацията по делото за висящност на случая пред Комитета на министрите на СЕ в контекста на мерките за изпълнение на решението на ЕСПЧ /посочена в приложено по делото писмо/, копие от решението на ВКС следва да се изпрати на Министерство на правосъдието, дирекция „Процесуално представителство на Р България пред ЕСПЧ“.

Така мотивиран и на основание чл.425, ал.1, т.1, вр. чл.422, ал.1, т.4 от НПК, ВКС, първо наказателно отделение

РЕШИ:

ВЪЗОБНОВЯВА внохд № 3947/2017 г. по описа на Софийски градски съд.

ОТМЕНЯ постановеното по същото решение № 1328 от 05.12.2017 г., в частта, с която е потвърдена присъдата от 12.01.2017 г. по нохд № 20274/2014 на СРС по отношение на отхвърления граждански иск на Д. Д. К. за причинени имуществени вреди от престъплението по чл.159а, ал.1, вр. чл.26, ал.1 от НК.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане в отменената му част от Софийски градски съд от стадия на съдебното заседание.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател:

Членове:

1.

2.